

Monumentnummer*: 507324

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 29 mei 1997
Kadaster deel/nr 82855/139

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Dwingeloo Westerveld Drenthe

Locatiennaam Locatieomschrijving
Dwingeloo

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Dwingeloo K 2016

Omschrijving**

Inleiding

Gemeentehuis gebouwd in 1939 naar ontwerp van A. Baart (Leeuwarden) in de stijl van de Delftse School. Uit een brief van 23 maart 1938 (archief gemeente Dwingeloo) blijkt dat aanvankelijk gedacht werd aan een plek nabij de kerk, later komt nog een terrein aan de huidige Entingheweg in beeld maar de uiteindelijke keuze viel op 'een ruim terrein gelegen aan een der zijden van de Brink'. In de gang van het gemeentehuis een stichtingssteen: 11 juli 1939 werd de eerste steen gelegd door mevr D.M.E.A.J. Stork van der Kuyl. Burgemeester: W.A. Stork, weth E.J. Bloemerts, secretaris H. Henkel en weth J. Dekker. Als bijzonderheden kunnen nog worden genoemd:

- het gebrandschilderd glas-in-lood van het trappenhuis waarop zes familiewapens van de bewoners van de voormalige havezathe Batinge. Het betreffen de families De Vos van Steenwijk, Schenck, van den Boetzelaer, van Pallandt, van Heeckeren en van Holthe.
- twee gebrandschilderde glas-in-lood ramen in de raadszaal waarop afbeeldingen van de havezathen Batinge, Entinge, Westrup en Oldengaerde afgewisseld met vier afbeeldingen uit het boeren leven.
- een geschilderde gemeentewapen in de raadszaal.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De bescherming beperkt zich tot het oorspronkelijke gemeentehuis en delen van het interieur. De na-oorlogse interne wijzigingen en de uitbreiding vallen buiten de bescherming.

Omschrijving

Gemeentehuis opgetrokken in een handgevormde kloostermop met brede lint- en stootvoeg en bestaande uit twee bouwlagen met een steil opgaand zadeldak belegd met romaanse pannen; gemetselde dakruiter met koperen tentdak voorzien van smeedijzeren windvaan (waarin gemeentewapen verwerkt is). Gevelopbouw met gemetselde plint, opgaand metselwerk met rechtgesloten vensters al dan niet voorzien van spaarboog met daarin metselmozaïek van handgevormde waalsteen, tuitgevels met bloktand, langsegevels voorzien van daklijst waaronder muizetand. De asymmetrische tuitgevel aan de voorzijde heeft bordes onder lessenaardak (eiken kapconstructie voorzien van enig snijwerk) en een getoogd portaal met diepliggende rechtgesloten toegangdeuren. Geheel rechts een ingemetseld houten mededelingenkast. Daarnaast twee achtruits vensters met middenkalf. Links van het bordes een gekoppeld vierruits venster onder een spaarboog. Verdieping met drie maal een gekoppeld achtruits venster met kalf; twee smeedijzeren sierankers; in de top een rechtgesloten luik (vlaggemast) waarboven een in natuursteen uitgevoerd gemeentewapen. De zuidgevel is asymmetrisch ingedeeld met als opvallend element het uitkragende topgeveltje waarin het grote gebrandschilderde glas-in-lood raam van het trappenhuis. Op vloerniveau een stortkoker (toevoer brandstoffen), een waterplaats, een gemetselde stoep, een diepliggend keldervenster afgedekt met een smeedijzeren tralie en glazen bouwstenen in de plint (t.b.v. archiefruimte). Van rechts naar links een gekoppeld vierruits venster, drie kleine toiletvensters en een deur (verticale profielen en sierrooster) onder het uitkragende gevelvlak. Links drie gekoppelde achtruits vensters met kalf; geheel links zit (nu opgenomen in de platte aanbouw) een deur. Verdieping met twee venster onder de tandlijst; links van de uitkragende topgevel twee vensters; een tweede topgevel met een gekoppeld achtruits venster. De noordgevel heeft van links naar rechts een vensterindeling van drie achtruits, een gekoppeld achtruits en vijf achtruits, allen met kalf. Verdieping met achtruits venster in topgeveltje; een glas-in-lood raam met aan weerskanten een smeedijzeren sieranker. Rechts een gewapend betonnen balkon met smeedijzeren hekwerk en openslaande balkondeuren met een gekoppeld vierruits bovenlicht. Westgevel met een asymmetrisch geplaatste uitbouw onder lessenaardak waarin enkele al dan niet gekoppelde vierruits vensters. Verdieping met symmetrisch geplaatst het jaartal in natuursteen (romeinse cijfers) en aan weerszijden een gebrandschilderd glas-in-lood venster van de raadszaal (zie inleiding), smeedijzeren sierankers. Topgevel met gekoppeld achtruits venster.

INTERIEUR: eiken steektrap met bordes voorzien van snijwerk in boom, baluster en leuning; eiken lambrisering. Raadszaal met zichtbare spantconstructie van twee parallelle stijlen waartussen diagonaal vakwerk, bewerkte moerbalken en kinderbinten. Lambrisering rondom (met uitzondering van de publieke tribune). De westelijke zijde heeft een wandschildering van het gemeentewapen. Contemporaine meubelstukken (met nieuwe stoffering).

Waardering

Gemeentehuis van cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege de bestuurlijke ontwikkeling van Dwingeloo alsmede de verwijzingen naar de lokale historische geschiedenis, van belang vanwege het type, de vormgeving en het materiaalgebruik alsmede vanwege het oeuvre van Baart. Daarnaast is het van belang vanwege de beeldbepalende ligging in het beschermde dorpsgezicht Dwingeloo. Unieke waarde vanwege het materiaalgebruik (toepassing handgevormde kloostermoppen).

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Gemeentehuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument